

Thorvald Staunings tale ved Faglig Ungdoms møde

Taler

Thorvald Stauning
Statsminister

Dato

25. november 1939

Sted

Ukendt

Det er et nyt og godt Tidens Tegn, at Ungdommen, de Aldersklasser, som befinder sig i Læreaarene, samles for at organisere en Bevægelse, hvis Maal er Højnelse og Dygtiggørelse. Det er i en mørk Tid, denne Opmarch finder sted, men den mørke Tid begrundes netop stærkt denne Stræben efter Evnernes Udvikling, efter Dygtiggørelse til Fremtidens Gerning.

Jeg begynder da med at ønske Organisationen "Faglig Ungdom" til Lykke med det Arbejde, den har paataget sig, idet jeg haaber, at det stadig vil være dens Opgave at føre Ungdommen fremad paa Oplysningens Vej, og at den vil medvirke i Bestræbelsen for at lære Ungdommen at nære Kærlighed til nyttigt Arbejde.

Arbejde af enhver Art er en Livsbetingelse for ethvert Folk, for enhver Nation, for et ordnet Samfund. Fra Menneskeheds primitive Tilstand er der igennem Tusinder af Aar sket en Udvikling af Menneskene og en Højnelse af de Arbejdspræstationer, som er nødvendige for Befolkningerne og for de Lande, hvori disse Befolkninger er henviste til at leve deres Liv.

Der kan tænkes andre Former end de nuværende for Samfundets Organisation og for Menneskenes Indsats i Samfundslivet, og man maa haabe, at kommende Slægter vil reformere, saaledes at Arbejdsløshed og dermed følgende Lidelser undgaas, men det kan ikke tænkes, at Arbejde bliver overflødigt. Tiden har tværtimod vist os, at der kun tilvejebringes virkelige Værdier ved Arbejdet, og Befolkningernes Vækst har hidført en Konkurrence, som viser os Nødvendigheden af den Dygtiggørelse, som alle Unge maa tilstræbe.

Det er en Vildfarelse, naar nogle tror, at Menneskene vilde blive lykkelige ved at fritages for Arbejde. Nej, Arbejde er netop det, der giver Livet Indhold, og alle

har Pligten til at yde sit Bidrag, og intet Arbejde er for ringe. Det lykkes ikke alle at finde den Virksomhed, som kan give den rette Glæde, men ogsaa det er et Spørgsmaal om Samfundets Indretning, og hvor ufuldstændigt meget endnu er, ser man dog Beviser paa vaagnende Forstaaelse for denne Side af Samfundets Opgaver, ligesom der er sket meget store Fremskridt med Hensyn til Uddannelsen af de Unge.

Konkurrencen bliver stadig skarpere mellem Landene, mellem Fagene og mellem de enkelte Individier. Den, der vil have Udbytte af Arbejdet, maa kunne præstere godt Arbejde, det gælder den enkelte Person, og det gælder hele Folket som Hjul i det store Samfundsmaskineri. Hver enkelt ung Mand eller Kvinde maa søge at faa Evner og Kræfter udviklet. Faglig Dygtiggørelse er fornøden, og Kravene stiger stadig. Af hvert Slægtled kræves større Dygtighed, end der fandtes i det foregaaende Slægtled, og den, der ikke følger med i Udviklingen, bliver efterladt paa Vejen.

Det er imidlertid ikke blot faglig Dygtiggørelse, der er fornøden, thi til dygtigt Arbejde kræves Intelligens, og derfor skal hver enkelt Ung ikke blot passe Fagene i den tekniske Undervisning, men ogsaa udvide sin Horisont, skaffe sig viden om Livet udenfor sin Hammer og Ambolt, Viden om det Samfund, hvori han lever, og om de Verdensforhold, som øver Indflydelse paa hver enkelt Persons Forhold og Tilværelse.

Sprog, Literatur, Politik, Samfundslære er af Betydning for hvert Individ. Med Kærlighed til vort Sprog, med Interesse for Literaturen – for de gode Bøger – med forstaaelse af politiske, sociale og økonomiske Forhold følger ogsaa Overblik og Forstaaelse for det enkelte Stykke Arbejde som for Vurdering og Bedømmelse af Arbejdet i sin Helhed. Nutids Ungdom har tid til at pleje saadanne Interesser, som jeg her har nævnt, ganske anderledes, end tilfældet var i Fortiden, hvor Arbejdsdagen var paa 12-14 Timer, og hvor Søndagen hverken var Fridag eller Helligdag.

Og Nutidens Ungdom har Adgang til Hjælpe midler, som heller ikke fandtes i Fortiden. Offentlige Biblioteker giver Tilbud om de gode Bøger, Arbejdernes Oplysningsforbund byder Foredrag, Studiekredse og andre Oplysningsformer, Kommunen aabner Sportspladser og Idrætshuse, hvor Sundheden kan styrkes, og Foreninger findes med gode Hjælpere for en viljefast Ungdom, der vil fremad.

Den Ungdom, der rykker frem nu, har ingen straalende Udsigter. En Verden i Brand, en Verden med uhyggelige Oplevelser, en Verden, hvor hver Nation er henvist til sit lille Omraade og afskaaret fra den Paavirkning, der kan følge af internationalt Samkvem og Forbindelse.

Voldsomme Rystelser er foregaaet i dette Aarhundrede. En Verdenskrig sluttede for godt 20 Aar siden med en Tabsliste, der viste 10 Millioner dræbte og 20 Milloner lemlæstede. Økonomiske Virkninger fulgte af denne Krig, – Kriser med svigtende Købeevne, med Arbejdsløshed og økonomiske Sammenbrud, med Revolutioner og voldsom Indgriben i Samfundsudviklingen. To forskellige Samfundsanskuelser kæmper om Magten, foreløbig mod den virkning, at Mennesker dræbes, og kulturel Udvikling standses.

Det er ikke noget opmuntrende Verdensbillede, der viser sig, men dog kan dansk Ungdom prise sig lykkelig ved at se det danske Samfund i Modsætning til mange andre. Her er Mangler, her er Udbytning, her er Arbejdsløshed, ja vel, vi lever under et i Aarhundreder opbygget økonomisk System, og vi lever i et lille Land, der i økonomisk Henseende maa leve i Samarbejde med andre Nationer. Men her er Fred, og her er Vilje til fredelig Virksomhed, vilje til at holde Fred med Naboer og andre, som vi skal leve sammen med.

Jeg forstaar, at Ungdommen føler sig frastødt af de Begivenheder, hvorom der daglig berettes, frastødt af Beretningerne om sænkede Skibe, om Minesprængninger, om Bombenedkastninger o.s.v. Men netop derfor skal den Ungdom, der vokser op nu, dygtiggøre sig til Fremtidens Gerning, ogsaa til Arbejdet for en Omdannelse af

Samfundet, som kan føre til forøget Lykke for Menneskene.

Vi lever i den Del af Europa, hvor Fredsviljen lever. Danmark og de øvrige nordiske Lande har for længe siden sagt farvel til Krigen som Afgørelsesmaade for Uoverensstemmelser. De nordiske Folk har erklæret, at de ikke bærer Vaaben imod hinanden, og har desuden erklæret, at de er neutrale, holder sig udenfor andres stridigheder.

Vi haaber og tror, at de stridende Parter vil respektere denne Holdning, at de vil

holde Striden udenfor vort Omraade, og at de vil afholde sig fra at øve Angreb eller anden Krænkelse af vor Neutralitet.

Neutralitet giver imidlertid ogsaa Forpligtelser, maaske flere Pligter end egentlig rimeligt. Det gælder imidlertid om Neutralitetsregler som om anden international Ret, at det er noget, som er fæstnet igennem lang Tid, og den enkelte kan ikke bryde saadanne Regler.

Den neutrale Stat skal have Værn for sin Neutralitet, saaledes at den ene krigsførende Part ikke bruger neutralt Omraade – Land eller Farvand – til militære Operationer imod den anden Part. Og det er fortrinsvis Ungdommen, som maa paatage sig at udøve den Vagt-Beskyttelsestjeneste, som er fornøden, medens Befolkningen i sin Helhed iøvrigt baade maa bære Byrder og lide Savn som Følge af Krigens Virkninger,

Set med danske øjne synes det uhyre trist, at Europa igen skal igennem en Krigs Rædsler, men som sagt, vi kan kun haabe at forblive udenfor et Opgør, hvori Danmark ikke er Parthaver.

Ungdommen – Fremtidens Danmark – maa imidlertid drage Lære af denne Tid og medvirke til at styrke den Fredsvilje, som findes her i Norden, den Vilje, som forhaabentlig vil brede sig ud til andre Nationer.

Vort lille Land vejer ikke meget i de internationale Drøftelser, vi har ikke Indflydelse paa de store Magters Afgørelse om Krig og Fred, og dog paaføres der de smaa Lande mange Ulemper, betydelige Byrder og store økonomiske Tab.

Tre Maaneders Krig har allerede sat dybe Spor. Fortsættelsen vil blive endnu mere følelig. Derfor maa vi søge at samle de flest mulige til i Enighed at sætte Ryg mod Tidens Tryk, og først og fremmest maa Arbejderklassen staa sammen for at bevare de Rettigheder, som er erhvervet, for at bevare det Land frit og selvstændigt, som er vort Fædreland.

3-400.000 danske Kvinder og Mænd befinder sig i den Alder, der er Læreaarene. Denne Ungdom skal vindes for Oplysning og Dygtiggørelse, den skal vindes for at kunne bygge Fremtidens Danmark.

Igennem 60-70 Aar har danske Arbejdere bygget Organisationer og øvet politisk

Indflydelse, saaledes at Trællene blev frie Borgere med politiske og sociale Rettigheder. Økonomisk og kulturel Højnelse er foregaaet, men der er stadig langt ud til de Maal, der vinker. To Slægtleds Arbejde og Resultater gaar i Arv til den opvoksende Slægt, og vi haaber, at Arbejdet vil blive fortsat med Kraft og Dygtighed.

Jeg ønsker Organisationen Held i Arbejdet blandt de Unge, og jeg ønsker Ungdommen en lykkelig Fremtid.

Kilde

Rigsarkivet: Statsministeriet Thorvald Stauning, Embedsarkiv. 1929-1942 (0001+M01). Taler, artikler med videre.

Kildetype

Maskinskrevet manuskript

Tags

Anden Verdenskrig, Foredrag, Socialdemokratiet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/thorvald-staunings-tale-ved-faglig-ungdoms-mode>